

บทที่ 1

บทนำ แนวคิดเริ่มแรกในการทำธุรกิจ และข้อมูลสนับสนุน

1.1 บทนำ

พุทธสุภาษิตที่ว่า “ความไม่มีโรคเป็นลาภอันประเสริฐ” ยังคงใช้ได้อยู่กับสังคมในยุคปัจจุบัน เพราะสุขภาพที่ดีทำให้แต่ละบุคคลสามารถดำรงชีวิตได้อย่างเป็นปกติสุข แต่จากสภาพเศรษฐกิจสังคมที่มีการแข่งขันสูงในปัจจุบัน ทำให้ผู้คนใช้ชีวิตอย่างเร่งรีบ จึงหนีไม่พ้นที่จะต้องพบกับความเครียดและเกิดความเจ็บป่วยขึ้น ซึ่งผู้ป่วยโดยทั่วไปมักจะนึกถึงวิธีการรักษาโดยการซื้อยามารับประทานเอง หรือการไปพบแพทย์ แต่ก็มีคนจำนวนไม่น้อยที่ใช้วิธีการรักษาโดยไม่ต้องพึ่งพาการใช้ยาหรือการพบแพทย์ อาทิเช่น การบีบ นวด การฝึกโยคะ การนั่งสมาธิ หรือไสยศาสตร์ (วัชรภรณ์ อักษรแหลม, 2547) ขณะที่การป้องกันตนเองไม่ให้เจ็บป่วยด้วยการออกกำลังกายเพื่อให้ร่างกายมีสุขภาพดีทั้งร่างกายและจิตใจก็จัดว่าเป็นวิธีการรักษาโรคอีกวิธีหนึ่ง (มนัส ยอดคำ, 2548)

เพราะฉะนั้นการดูแลสุขภาพร่างกายไม่ให้เจ็บป่วยจึงมีความสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่อาศัยในกรุงเทพมหานครที่สภาพแวดล้อมเป็นมลพิษ แนวทางการดูแลสุขภาพร่างกายแนวทางหนึ่งที่เคยได้รับความนิยมอย่างมากในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา คือ “ชีวิตจิต” ซึ่งเป็นการเสนอแนวคิดที่อาศัยธรรมชาติเป็นตัวปรับวิถีการบริโภคเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันต้านทานโรค ผ่านการบริโภคผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่มาจากธรรมชาติ ควบคู่ไปกับการออกกำลังกายที่เหมาะสมกับวัย จากแนวคิดนี้เองที่ทำให้ผู้คนเริ่มหันกลับเข้าหาธรรมชาติมากขึ้น ประกอบกับความพยายามที่จะฟื้นฟูภูมิปัญญาในอดีตของคนไทยเรื่องแพทย์แผนโบราณ เข้ากับองค์ความรู้และสมุนไพรจากทั่วโลก ส่งผลให้สปาซึ่งเป็นจุดเชื่อมโยงระหว่างธรรมชาติกับมนุษย์ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้น

1.2 แนวคิดเริ่มแรกในการทำธุรกิจและข้อมูลสนับสนุน

ในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา ธุรกิจสปาในประเทศไทยนับเป็นธุรกิจที่มีการเติบโตมาอย่างต่อเนื่อง โดยเกิดขึ้นจากโรงแรมระดับบนก่อน และกำลังได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นจากทั้งลูกค้าชาวไทยและชาวต่างประเทศ จากข้อมูลของฝ่ายวิจัยธุรกิจ บมจ. ธนาคารกรุงไทย พบว่า ในปี 2549 ธุรกิจสปามีอัตราการเติบโตเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.3 คิดเป็นมูลค่าตลาดสปา 8,500 ล้านบาท อย่างไรก็ตามในปี 2550 กลับมีอัตราการเติบโตลดลงเหลือร้อยละ 8.2 ทั้งนี้เนื่องมาจากปัญหาการเมืองที่

ไม่มีความชัดเจน ส่งผลให้ภาพรวมเศรษฐกิจไทยชะลอตัวลง ประชาชนลดการใช้จ่ายใช้สอย รวมถึงการใช้จ่ายด้านสินค้าและบริการเพื่อสุขภาพอย่างสปาก็ลดลงเช่นกัน

ตารางที่ 1.1 ตัวเลขทางการตลาดของธุรกิจสปา

เครื่องชี้ที่สำคัญ	2548	2549	2550 ^e	2551 ^e
มูลค่าตลาด ^{1/} (ล้านบาท)	7,500	8,500	9,200	10,000
อัตราการเปลี่ยนแปลง (%)	7.1	13.3	8.2	8.7
การส่งออกสารสกัดจากสมุนไพร ^{2/} (ล้านบาท)	398.4	362.4	97.2	106.7
อัตราการเปลี่ยนแปลง (%)	5.1	-9.1	-73.2	9.8
การส่งออกสมุนไพร ^{3/} (ล้านบาท)	62.9	91.9	52.6	57.7
อัตราการเปลี่ยนแปลง (%)	-5.9	46.0	-42.8	9.8

ที่มา : 1/ รวบรวมและประมาณการโดยฝ่ายวิจัยธุรกิจ บมจ.ธนาคารกรุงไทย

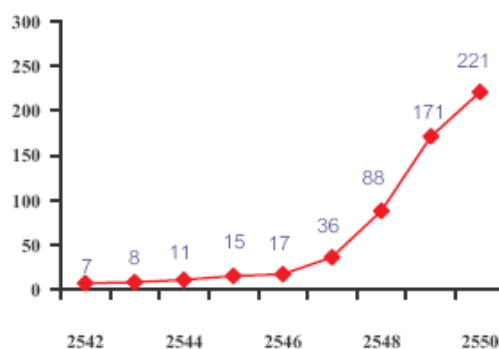
2/3/ สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

หมายเหตุ : ปี 2550 ใช้พิกัดศุลกากร HS. 2007

e = ประมาณการโดยฝ่ายวิจัยธุรกิจ บมจ.ธนาคารกรุงไทย

ฝ่ายวิจัยธุรกิจ บมจ. ธนาคารกรุงไทย มีการคาดการณ์ว่า ในปี 2551 ธุรกิจสปาจะมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นเล็กน้อยที่ 8.7% โดยผู้ประกอบการแต่ละรายจะต้องพัฒนาคุณภาพ และมีการนำเสนอบริการใหม่ ๆ ให้แก่ผู้ใช้บริการ นอกจากนั้นแล้วยังคาดการณ์อีกว่า ธุรกิจเมดิคอล สปา (Medical Spa) จะมีแนวโน้มขยายตัวสูงสุด

ภาพที่ 1.1 จำนวนสปาที่จดทะเบียนการค้า

ที่มา : กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์

เหตุผลหนึ่งที่สำคัญของการเติบโตของสปา คือ ประเทศไทยได้รับการยอมรับในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ เนื่องจากมีความได้เปรียบในเรื่องค่าใช้จ่ายในบริการด้านการแพทย์ที่ถูกกว่า ด้วยมาตรฐานในการรักษาระดับเดียวกับโรงพยาบาลในยุโรป อเมริกา และออสเตรเลีย และไม่ต้องรอคิวนาน (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2550) และนิสัยของคนไทยที่เต็มใจที่จะให้บริการ (Service Mind) ทำให้คนต่างชาติประทับใจประเทศไทย (วัชรภรณ์ อักษรแหลม, 2547) รวมถึงนโยบายของรัฐบาลในอดีตที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้เมืองไทยเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวสุขภาพแห่งเอเชีย หรือ THAILAND : Health Care Tourism Hub of Asia โดยภาครัฐบาลให้การสนับสนุนและส่งเสริมสปาให้เมืองไทยเป็นศูนย์กลางของสปา (Capital Spa of Asia) ทำให้เกิดกระแสความนิยมในธุรกิจสปาในประเทศเพิ่มขึ้น เพราะนอกจากจะใช้สปารักษาร่างกายแล้วยังส่งผลถึงการผ่อนคลายจิตใจด้วย (บงกช จุฑะเตมีย์, 2548)

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีการสำรวจพฤติกรรมผู้บริโภคเกี่ยวกับการเลือกใช้บริการเมดิคอล สปา (วรเดช โพธิ์ระดก, 2548; วัชรภรณ์ อักษรแหลม, 2547, วิภาวรรณ ชูงาม, 2549) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ ผู้หญิงที่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรี มีรายได้และรายจ่ายอยู่ระหว่าง 20,000 – 40,000 บาท ต่อเดือน พบว่าคุณลักษณะของบริการ คุณภาพการให้บริการ และพนักงานให้บริการที่มีความรู้ความสามารถมีผลต่อการเลือกใช้บริการอย่างมาก ขณะที่ราคา และสถานบริการที่มีจุดตรงสะดวก มีความสำคัญรองลงมา แม้ว่าการวิจัยของวรเดช โพธิ์ระดก (2548) จะทำในเขตอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา แต่ก็สามารถนำมาใช้อ้างอิงกับสถานบริการเมดิคอล สปา ในเขตกรุงเทพมหานครได้

ผลที่ได้จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับความหลากหลายและคุณภาพของการให้บริการ บวกกับบุคลากรผู้มีความชำนาญ ไม่ว่าจะเป็นสปาในกรุงเทพมหานคร หรือจังหวัดอื่น ๆ ก็ตาม ขณะที่สปาซึ่งเปิดให้บริการอยู่ในปัจจุบัน มักจะไม่ค่อยให้ความสำคัญกับความหลากหลายของบริการและความต้องการที่หลากหลายของผู้ใช้บริการ